

Winamer Belang over bodemdaling zoutwinning:

“Wat in Wijnaldum is gebeurd, staat Harlingen ook te wachten”

De ‘Fryske Mynboutafel’, een lobbygroep van provincie, waterschap en Friese gemeenten, heeft onlangs de haar doelstellingen vastgesteld. De Mynboutafel is opgericht om de gezamenlijke belangen te behartigen en gezamenlijk op te trekken bij bezwaarmaking tegen mijnbouwplannen. Eén van de lobbydoelstellingen is een goede regeling voor schadeafhandeling, meldt het college van B en W in een raadsinformatiebrief; voor overheden, bedrijven en particulieren, ook bij onherstelbare schade en cumulatieve en indirecte effecten. Ook komt er erkenning voor de persoonlijke schade zoals gezondheidsproblemen. Rinze Post van Winamer Belang heeft er weinig vertrouwen in.

Toen bijna een jaar geleden een stevige delegatie van de Friese Provinciale Staten op bezoek kwam in Wijnaldum, om op uitnodiging van Winamer Belang te kijken naar schade door bodemdaling, was Rinze Post, voorzitter van Winamer Belang, hoopvol gestemd. Het was een goede bijeenkomst, die uiteindelijk moest uitmonden in een eerlijke en rechtvaardige schaderegeling. Maar ondertussen lijkt er niet veel veranderd. Ja, het dossier wordt steeds dikker, maar als Post niet van het kastje naar de muur wordt gestuurd, blijft hij tegen muren aanlopen. Hij denkt dan ook dat Harlingen met lege handen staat, als de zoutwinning onder de Waddenzee tot bodemdaling/schade in de monumentale stad leidt. En hij verwacht dat er op den duur schade komt in Harlingen.

Volgens Post staat Harlingen te wachten wat in Wijnaldum is gebeurd. Hij schuift een artikel uit een Leeuwarder Courant van 1995 over de tafel, over bodemdaling van 7 cm op het diepste punt. “Dat is toen officieel voorspeld door het Staatstoezicht op de Mijnen”, zegt Rinze Post. “Daar gingen we in Wijnaldum in mee en we dachten dat we zekerheid hadden. Maar daar is niks van terechtgekomen.” De bodem daalde tot wel 35 centimeter. “Een overschrijding van 500 procent”, zegt Post, terwijl hij een ander artikel uit de LC over de tafel schuift, uit 2007: toen had de politiek spijt. Maar daar kocht Wijnaldum niks voor. Weer

later zei een gedeputeerde dat een “herhaling van Wijnaldum” voorkomen moest worden en dat Wijnaldum veel onrecht was aangedaan. Er werd dus erkend dat het niet goed zat in Wijnaldum. Maar dat was het dan.

Knokken

Om te knokken voor een eerlijke en rechtvaardige schaderegeling, heeft Rinze Post in 2014 Stichting Winamer Belang opgericht. Post heeft meerdere keren geprobeerd een schaderegeling te krijgen, maar daarbij werd hij vooral van het kastje naar de muur gestuurd. In al die jaren heeft Post wel veel informatie en feiten boven water gehaald. Hij toonde aan dat de bodem bij Wijnaldum verder is gedaald dan voorspeld en toegestaan. En hij heeft veel brieven en andere documenten waarin onder andere provincie en ministerie elkaar tegenspreken of zaken op elkaar afschuiven. “Het is liegen en bedriegen”, zegt Post. Hij heeft al vaker bij de overheid aangeklopt met feiten en vragen. “Maar ik krijg inhoudelijk geen reactie op de feiten.”

Toen de Statenleden van zeven partijen in april 2024 op bezoek kwamen, werden ze met de neus op de feiten gedrukt. Eerst tijdens een bijeenkomst in dorps huis de Bijekoer, en dat was ook een emotioneel moment voor Rinze Post, die al zo lang om hulp en rechtvaardigheid vraagt. Even later konden de Statenleden de schade met eigen ogen zien; on-

der andere op een boerderij waar scheuren in muren nog altijd groter worden, en waar ventilatieschachten vol grondwater staan. Maar een jaar later is de politiek nog niet veel verder. Volgens Post komt dat onder andere door de stroperige ambtelijke molens. “Het is vaak ook te ingewikkeld voor de politiek”, zegt Post. “En veel vragen die gesteld worden, worden niet beantwoord.” Post ziet een patroon in het dossier: “Strategische onwetendheid en georganiseerde chaos.”

Groningen

In november vorig jaar was er een informatieavond van ‘Pilot Harlingen’ over ‘Harlingen en het zout’ in theater Milúk. Rinze Post besloot niet te gaan, om zichzelf frustraties te besparen. Achteraf bleek dat een goede keus, want Bart Hendriks, directeur van de zoutfabriek, vertelde dat de schade in Wijnaldum volgens experts niet was veroorzaakt door de zoutwinning. Als Post dat later hoort, moet hij direct terugdenken aan een bijeenkomst in Trebol in 2018, waar meerdere experts in gesprek gingen over de zoutwinning. En daar werd gesteld: zonder vooraf te meten, is het nagenoeg onmogelijk de oorzaak van de schade te bepalen. En die metingen hebben nooit plaatsgevonden. Rinze Post heeft inmiddels informatie boven water weten te krijgen waaruit blijkt dat er verplichtingen waren voor metingen, voor zoutwinning in Noordwest-Friesland. Het ging om meer dan 220 opstallen, zoals boerderijen en woningen, waaronder zestig jaarlijkse metingen. “Maar niemand heeft deze gegevens”, zegt Post. “Niemand heeft ze.”

Op zoek naar meer informatie, stuitte Post op schokkende feiten. De bodemdaling in Noordwest-Friesland verliep twintig maal sneller dan aanvankelijk verondersteld. Er is toegegeven dat er een gebrek aan ervaring

was, dat er sprake was van verkeerde aannames en onderschatting van de gevolgen van zoutwinning. Post heeft het allemaal ter sprake gebracht, maar toch voelt hij zich een roepende in de woestijn.

Volgens Post is de situatie in Wijnaldum vergelijkbaar met Groningen. Daar was eerst ook niets aan de hand, maar tientallen jaren later ging het mis. “Harlingen zit in hetzelfde schuitje”, zegt Post. Pilot Harlingen en Stichting Bescherming Historisch Harlingen (SBHH) timmeren wel aan de weg met een meetnetwerk, maar dat wordt niet erkend. Erkenning van de metingen van Pilot Harlingen als nul-situatie bij de beoordeling van schade is dan ook een doelstelling van de Fryske Mynboutafel. Maar Post heeft er een hard hoofd in. “De burger heeft geen enkele zekerheid”, zegt Post. “Waarom is er geen harde garantie?” Volgens Post is SBHH voor de kar van Frisia gespannen door de provincie die meebetaalt. “Zolang er geen harde garanties zijn, is Stichting Bescherming Historisch Harlingen deelgenoot van de zoutwinning”, vindt Post. “Ik maak me druk om wat er in de bodem gebeurt. Ik ben ervan overtuigd dat er binnen 25 jaar iets met de dijk gebeurt. En dan krijgt de zeespiegelstijging de schuld en gaat Frisia vrijuit.”